

ДО ЧИТАЧІВ ЧАСОПИСУ „STUDIA UKRAINICA POSNANIENSIA”

У випуску журналу „Studia Ukrainica Posnaniensia” VIII/1 репрезентовано наукові розвідки дослідників з Польщі, України, Чеської Республіки та Сербської Республіки. У мовознавчій рубриці містяться актуальні статті з проблем соціолінгвістики, зокрема *Уляна Холодова* (Оломоуць — Чеська Республіка) відкриває дискусію щодо становлення й розвитку української мови на території Галичини в др. пол. XIX століття, а *Галина Шумицька* (Ужгород — Україна) розмірковує про державну мову як фактор єднання в умовах збереження мультилінгвального розмаїття сучасної України, що простежується на території сучасного Закарпаття. *Марія Редьква* (Краків — Польща) присвятила статтю репрезентації статусу української мови в контексті багатомовності сучасного світу, ця дослідниця ще раз привернула нашу увагу до важливих термінів соціолінгвістики, як-от: *двомовність, рідна мова, успадкована мова, target language, перша й друга мови, інтерференція* та ін. Увагу вчених спроектовано також на питання української діалектології: ідеться про регіональні риси подільських говірок, що виявляються в науковому дискурсі польських учених XIX сторіччя: простежено інтерферентні факти взаємодії літературної польської мови з фактами українського діалекту, що ґрунтовно схарактеризовано науковим тандемом *Бориса та Наталії Коваленків* (Кам’янець-Подільський — Україна).

Кілька наукових студій огорнули увагою проблематику української фразеології, серед них і стаття молоді польської вченої *Анни Філіп’як* (Познань — Польща), яка здійснила багатоаспектну класифікацію фразеологізмів, що функціують у художньому (поетичному й прозовому) та публіцистичному дискурсі Ліни Костенко, указавши на лінгвокреативність поетеси щодо збагачення фразеологічного фонду української мови та майстерність у модифікації фразеологізмів, її уміння маніпулювати ними з певною прагматичною метою. Глибокі роздуми щодо модифікації фраземної норми в білоруській та українській літературних мовах, що виявляється в початковий період їхнього опису в перш. пол. XX ст., запропонував співробітник Інституту мовознавства імені О. О. Потебні НАН України *Олександр Скопненко* (Київ — Україна). *Зоряна Мацюк і Марія Фенко* (Луцьк — Україна) провели дослідження, що

має міждисциплінарний характер: на матеріалі ареальної фразеології вони виявили можливі мовні форми вербалізації концепту “душа”.

Теоретичну працю з лінгвоконцептології оглядового плану запропонувала магістр *Анастасія Яремчук* (Познань — Польща), яка спробувала диференціювати поняття *мовна картина світу — концептуальна картина світу — художня картина світу*, зосередивши увагу на параметричних ознаках цих понять і характері їхнього співвідношення.

Проблематики сучасної психолінгвістики торкнулася *Віталія Паніш* (Ужгород — Україна), показавши специфіку омовлення депресивного стану персонажів повісті Ольги Кобилянської *В неділю рано зілля копала* і задекларувавши новаторський підхід до вивчення класичної художньої спадщини українського народу.

Політичний дискурс обсервувала *Наталія Кондратенко* (Одеса — Україна), усебічно описавши мовленнєвий жанр ритуальної політичної комунікації: для цього вона обрала своїм дослідницьким предметом публічний виступ, а матеріалом — новорічні привітання Петра Порошенка. *Домініка Янчура* (Познань — Польща) сфокусувала увагу на явищі творення політичних термінів на основі актуалізації антропонімів українських політиків, зібравши дослідницький матеріал із сучасного українського публіцистичного дискурсу, вона виокремила й схарактеризувала продуктивні моделі й тенденції словотворення. Роздуми про словесні штампи, ключові слова епохи, до яких насамперед належить словосполучення *Революція Гідності*, що виявляються в мові сучасної української періодики, запропонувала *Олена Єфименко* (Переяслав-Хмельницький — Україна). *Юрій Струганець* (Тернопіль — Україна) переконливо довів, що футбольна лексика — динамічний сегмент мовної діяльності соціуму, оскільки в неспеціальних контекстах, зокрема в мові сучасної української преси, лексичні одиниці футбольної тематики активно переосмислюються, їхнє значення трансформується й семантично, і стилістично. Різновекторними є праці молодих науковців з питань, що стосуються граматики української мови, зокрема *Людмила Дерев'янка* й *Лілія Гаращенко* (Полтава — Україна) схарактеризували внутрішню семантико-синтаксичну кореляцію похідних часових прийменників у структурі темпоративів зі значенням приблизного та проміжного часу. Реалізаційні особливості орудного відмінка порівняльної семантики в когнітивно-ономасіологічному аспекті описала *Олена Крячко* (Харків — Україна). Окрасою збірника є ґрунтовна стаття члена-кореспондента АН України Анатолія Загнітка (Вінниця — Україна), у якій у стислій формі викладено теорію інструменталія в об'єктивній граматиці, докладно схарактеризовано категорійність і структурність розглядуваного явища, проаналізовано особливості кваліфікації локативно-аналітичної семантики інструменталія, яку у свій час запропонував відомий український мовознавець Євген Тимченко.

Питання перекладознавства у фокусі девіатології, — предмет аналізу, запропонованого співавторами *Оленою Ковалевською* (Познань — Польща) й *Оксаною Дуфенюк* (Львів — Україна), які при цьому актуалізували проблематику юридичної лінгвістики, описавши деякі характерні помилки, що виявляються в процесі перекладу польського правового тексту українською мовою.

Традиційно для часопису „*Studia Ukrainica Posnaniensia*” і в цьому випуску піднімаються актуальні питання методики викладання української мови як іноземної, зокрема *Ніна Данилюк* та *Тетяна Масицька* (Луцьк — Україна) репрезентували навчально-методичну базу для вивчення української мови як іноземної на підготовчому відділенні, а *Марія Сціра* (Львів — Україна) подала рекомендації щодо вивчення фразеологізмів в іншомовній аудиторії, що є одним з найскладніших питань методики викладання кожної мови як іноземної.

Літературознавчі напрацювання, що подані в цьому збірнику, сфокусовані зокрема на аналізі еґо-тесту, який дає змогу глибше зрозуміти філософсько-мистецькі погляди сучасного українського письменника Юрія Винничука. Таке дослідження здійснив *Пшемислав Ліс-Маркевіч* (Познань — Польща) на основі проведеного інтерв'ю з вищеназваним письменником. *Наталію Дашко* (Дніпро — Україна) зацікавили традиції й новаторство новелістики Василя Габора: її стаття має узагальнювальний характер. *Юлія Драгайлович* (Белград — Республіка Сербія) звернула увагу на архітектоніку оніризму в романі Олеса Ільченка *Місто з химерами*, зауваживши, що оніричні фрагменти тексту сприяють розкриттю всього прихованого й утаємниченого; зазначена дослідниця довела, що саме через оніропростір автор розкриває драматичну боротьбу, що відбувається у свідомості головного героя. *Тетяна Шевченко* (Одеса — Україна) зробила спробу осмислити специфіку вияву наративності в тексті есе українського письменника С. Процюка й запропонувала поняття оповідної інстанції в письменницькому есе як дискурсивній практиці, що номінується *екзогінаратором*. Теоретичні напрацювання *Світлани Журавльової* (Бердянськ — Україна) привернуть увагу тих, хто вивчає віршовані присвяти як різновид української панегіричної поезії доби Бароко, а *Світлана Гайдук* (Седльце — Польща), залучивши тексти українських поетів-романтиків, змоделювала символічний образ *коня* у світлі міфологічної парадигми на тлі європейської традиції. Дві великі постаті української літератури порівняла *Жанна Янковська* (Острог — Україна), по-новаторськи розглянувши студії Івана Франка щодо аналізу поеми Тараса Шевченка *Наймичка* та його однойменної повісті й доповнивши спостереження Івана Франка власними міркуваннями на основі постулатів теорії сучасного літературознавства.

Науковий редактор
Тетяна Космеда